

Orientacja zawodowa we wczesnym wieku szkolnym – od marzenia do zawodu. Wybrane metody i narzędzia.

Doradztwo zawodowe zaadaptowało się już w placówkach oświatowych i jest realizowane zarówno w przedszkolach, jak i szkołach. Od 1 września 2019 r. podstawę prawną organizacji doradztwa zawodowego w szkołach stanowi rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. Celem realizacji doradztwa zawodowego na etapach wczesnego wieku szkolnego jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te mogą obejmować konsultacje indywidualne i zajęcia grupowe związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, różnego rodzaju wycieczki do zakładów pracy i szkół zawodowych, organizowanie spotkań z przedstawicielami konkretnych zawodów ale także wyjścia na lokalne targi pracy i edukacji. Również bardzo istotne w tym obszarze są działania skierowane do rodziców i nauczycieli oraz współpraca z lokalnymi instytucjami zajmującymi się rynkiem pracy jak Powiatowe Urzędy Pracy i Ochotnicze Hufce Pracy.

Świat zawodów i rynek edukacyjno-zawodowy to obszary, które młodzież powinna poznawać i odkrywać na wszystkich etapach edukacji. Rynek pracy wciąż się zmienia, sytuacja jest bardzo dynamiczna i dlatego bardzo ważną kwestią, którą nauczyciele powinni poruszać z uczniami jest temat zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz kompetencji w kontekście zapotrzebowania na poszczególne profesje. Specjaliści zajmujący się badaniem rynku pracy mówią, że ponad 60% dzieci będących aktualnie w szkole podstawowej będzie pracowało w zawodach, które jeszcze nie istnieją. Czasy, kiedy obowiązywał linearny model kariery zawodowej, w którym pracowało się w wyuczonym zawodzie aż do emerytury jest już przeszłością. Wybór ścieżki kariery nie jest już jednorazowym wyborem, a procesem dokonujących się podczas całego życia i aktywności zawodowej.

Preorientacja zawodowa – przedszkole

Najlepszym momentem na wprowadzenie pojęcia doradztwa zawodowego jest etap przedszkola, gdy dzieci wizytują miejsca pracy lub to ich odwiedzają osoby z najbliższego otoczenia, by prezentować wykonywane zawody i pasje. Na tym etapie dzieci mają naturalną chęć do zabawy i warto tutaj wplatać treści preorientacji zawodowej. Przedszkolaki poznają siebie, określają co lubią robić, chętnie wykonują prace plastyczne na temat zawodów i opowiadają o zajęciach swoich rodziców czy dziadków.

Orientacja zawodowa – klasy od I do VI

Najmłodszy uczniowie szkół podstawowych powinni rozpoczynać przygodę z doradztwem zawodowym poprzez zabawę ale już połączoną z nauką, zdobywaniem nowych umiejętności i wiedzy. Pozwoli to stworzyć idealne warunki do samodzielnego poszukiwania wiadomości o wymarzonych zawodach. Na początkowym etapie dziecko wprowadzamy w świat zawodów poprzez bajki, zabawę i wchodzenie w role. Im starszy uczeń, tym więcej informacji i narzędzi może nauczyciel przekazać uczniowi w rozwoju edukacyjno-zawodowym. Jest to ważny etap wzmacniania potencjału ucznia i rozwijania w nim kompetencji miękkich takich jak: komunikacja, samoświadomość, identyfikacja własnych przekonań czy umiejętność nazywania i wyznaczania celów.

Doradztwo zawodowe – klasy VII i VIII

Bardzo istotny etap w życiu młodego człowieka, który stoi przed pierwszym poważnym wyborem jakim jest wybór szkoły ponadpodstawowej. Ten okres doradztwa jest kluczowy, gdyż ma na celu wspierać uczniów w procesie rozwoju zawodowego i samodzielnego projektowania ścieżki kariery. Z jednej strony należy uczniom stworzyć możliwość zdobywania i pogłębiania wiedzy na swój temat i dalszego rozpoznawania własnych zasobów w kontekście dokonywania wyborów edukacyjno-zawodowych. Z drugiej strony należy przygotować ich do sprostanania wymaganiom rynku pracy poprzez pokazanie trendów i zachodzących zmian.

Co warto przeczytać?

- Kania, I. *Jak towarzyszyć uczniom w rozwoju społeczno-zawodowym? Gry szkoleniowe i scenariusze zajęć do pracy z młodzieżą*. Warszawa: Wydawnictwo Difin, 2010.
- Kirby, A. *Gry Szkoleniowe. Materiały dla Trenerów*. Warszawa: Wydawnictwo Wolters Kluwer, 2011.
- Nawój-Połoczańska, J. *Metoda Projektu w Doradztwie Zawodowym Scenariusze warsztatów dla dzieci i młodzieży*. Warszawa: Wydawnictwo Difin, 2018.
- Paszkowska-Rogacz, A., Tarkowska, M. *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym*. Warszawa: Wydawnictwo KOWEziU, 2004.
- Pisula, D. *ABC doradcy zawodowego. Rozmowa doradcza*. Warszawa: Wydawnictwo KOWEziU, 2010. [Data dostępu: 18.11.2020], www.eurodoradztwo.praca.gov.pl/publikacje/rozmowa-doradcza.pdf

Gdzie warto zajrzeć? [Data dostępu: 18.11.2020]

- dokariery.pl/strona-glowna
- www.ohp.pl
- kompetencjometr.mlodziwlodzi.pl
- mapakarier.org
- akademiawebinaru.pl
- www.ore.edu.pl

O autorach

Klaudia Niedziółka – doradca zawodowy w Młodzieżowym Centrum Kariery w Dąbrowie Górniczej. Jako doradca zawodowy na co dzień pracuje z młodzieżą, którą wspiera w zakresie budowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej. Prowadzi konsultacje indywidualne w obszarze sporządzania dokumentów aplikacyjnych i odkrywania potencjału zawodowego. Ponadto organizuje spotkania z zakresu wyboru szkoły i zawodu dla uczniów 7 i 8 klas szkół podstawowych oraz warsztaty z kreatywności, nowoczesnych metod poszukiwania pracy i autoprezentacji wśród młodzieży. W swojej pracy stosuje aktywne metody szkoleniowe.

Jowita Waluda – doradca zawodowy w Młodzieżowym Centrum Kariery w Dąbrowie Górniczej. Prowadzi poradnictwo dla uczniów, młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, dla osób poszukujących zatrudnienia, a także innych zainteresowanych rozwojem zawodowym i osobistym. Wykorzystując swoją wiedzę udziela pomocy w wyborze zawodu, kierunku kształcenia, przekwalifikowania, poszukiwania zatrudnienia i rozwoju umiejętności osobistych.